

ВИСНОВОК

наукового керівника дисертаційної роботи Світлани Лукової на тему: **«Психологічні особливості губристичної мотивації підлітків-спортсменів»**, представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія».

Загальна характеристика дисертації. Дисертація Світлани Лукової присвячена вирішенню актуального наукового завдання, що полягає у виявленні психологічних чинників губристичної мотивації та психолого-педагогічних умов для формування конструктивних форм губристичних мотивів спортсменів підліткового віку.

Актуальність теми дослідження зумовлена роллю спорту у розвитку сучасного молодого покоління. Висока фізична, функціональна і техніко-тактична підготовка спортсменів-юніорів є важливою, але недостатньою умовою високої успішності у спортивній діяльності та психологічного благополуччя підлітків, залучених до неї. Підвищення спортивних навантажень та вимоги до психологічної, інтелектуальної та моральної готовності спортсмена у підлітковому періоді супроводжується труднощами, пов'язаними з реалізацією поставлених завдань у спортивній діяльності та змагальною активністю, що вимагає навичок саморегуляції та високої вмотивованості до спорту. Психологічна підготовленість спортсменів, забезпечення якої неможливе без урахування особливостей їхньої губристичної мотивації, набуває особливого значення на етапі спеціалізації спортсмена в обраному виді спорту. У підлітковому віці губристичні мотиви досягнення переваги та досконалості задають вектор спортивної мотивації підлітків та багато в чому визначають успішність особистості у спортивній діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження Лукової Світлани Володимирівни пов'язана з комплексною науково-дослідною темою кафедр психології, педагогіки та практичної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди «Психологія розвитку суб'єктів педагогічного процесу» (номер державної реєстрації 01121U100712), що координується Міністерством освіти і науки України.

Наукова новизна представленої роботи. Визначено наукову новизну та теоретичну значущість наукової праці, які полягають у тому, що:

Уперше:

- виявлено психологічні предиктори губристичної мотивації підлітків-спортсменів;

- встановлено особливості оптимальних переживань у спорті та спортивної тривожності у підлітків з різними типами губристичної мотивації;

розширено уявлення про:

- роль губристичної мотивації у спортивній діяльності підлітків;
- типологічні особливості мотивації до спортивної діяльності та губристичної мотивації у підлітковому віці;
- особистість підлітка-спортсмена через виявлення особливостей прояву перфекціонізму, оптимізму та самооцінки спортивних якостей в залежності від його типу губристичної мотивації;
- залежність особистісного розвитку спортсмена від виду його спортивної діяльності через визначення особистісних особливостей підлітків, залучених до індивідуальних та командних видів спорту, з різними типами губристичної мотивації;

дістали подальшого розвитку:

- засоби психодіагностики особистості спортсмена шляхом адаптації методик дослідження диспозиційного оптимізму, актуальних мотивів спортивної діяльності підлітка, самооцінки спортивних якостей та здатностей;
- засоби психологічного супроводу розвитку конструктивної форми губристичної мотивації підлітків-спортсменів.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Наукове значення роботи полягає у визначенні особливостей становлення губристичної мотивації у підлітковому віці; її ролі у розвитку мотивації до спортивної діяльності підлітків, визначенні чинників розвитку губристичних прагнень підлітків-спортсменів. Результати дослідження доповнюють уявлення про особливості розвитку особистості в у підлітковому віці на тлі спеціалізації у спортивній діяльності.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає розширенні психодіагностичного інструментарію, призначеного для роботи з підлітками-спортсменами, до числа яких додані адаптовані здобувачем методики диспозиційного оптимізму, опитувальників самооцінки якостей спортсмена та мотивів спортивної діяльності. Розроблена програма психологічного супроводу розвитку конструктивної форми губристичної мотивації підлітків-спортсменів. Отримані результати дослідження психологічних особливостей та предикторів саморегуляції спортивної діяльності можуть застосовуватись під час викладання таких дисциплін, як «Педагогічна психологія», «Практична психологія», «Вікова психологія», «Спортивна психологія», «Психокорекція», «Основи психологічного

консультування» тощо.

Апробація. Результати дисертаційного дослідження доповідалися та були схвалені на *Міжнародних науково-практичних конференціях*: «Eurasian scientific congress» (м. Барселона, Іспанія, 2020 р.), «Модернізація освітньої системи: світові тенденції та національні особливості» (м. Каунас, Литва, 2020 р.), «Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм» (м. Кременчук, 2020 р.), «Modern science problem and innovations» (м. Стокгольм, Швеція, 2020), «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences» (м. Кембрідж, Велика Британія, 2021 р.) та *всеукраїнських* – «Фізична реабілітація та здоров'язбережувальні технології: реалії і перспективи» (м. Полтава, 2019-2020 р.р.), «Харківський осінній марафон психотехнологій» (м. Харків, 2019-2022 рр.); на засіданнях кафедри психології ХНПУ імені Г.С. Сковороди (у 2020-2023 рр.).

Характеристика роботи здобувача в процесі підготовки дисертації, особисті якості, проявлені в процесі роботи над дисертацією. За час роботи над дисертаційним дослідженням С. Лукова проявила себе як досвідчена та обізнана фахівчиня в своїй галузі, ретельна і відповідальна дослідниця. Вибір теми дослідження був обумовлений високим пізнавальним інтересом здобувачки до актуальних проблем сьогодення, значним професійним досвідом роботи з підлітками-спортсменами та результатами бібліографічного пошуку.

У процесі дослідження С. Лукова проявила здатність до глибокого теоретичного аналізу та узагальнень, виявила ретельність у валідазації та адаптації психодіагностичного інструментарію, необхідного для проведення дослідження, при проведенні констатувального дослідження та статистичній обробці даних, продемонструвала самостійність у визначенні структури та змісту експериментальної частини та її реалізації. У процесі апробації розвивальної програми С. Лукова залучила невмотивованих підлітків-спортсменів до участі у розвивально-корекційної програми, змогла зацікавити їх на організувати серйозну, плідну роботу, викликати у них позитивне відношення до себе та до програми, створити умови для формування пізнавального інтересу та атмосфери співробітництва. Дисертантка старанно поставилася до висвітлення результатів дослідження губристичної мотивації підлітків-спортсменів у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях.

Висновок. На підставі зазначеного можна стверджувати, що дисертаційна робота «Психологічні особливості губристичної мотивації

підлітків--спортсменів» розроблена на високому науковому рівні, за своєю значущістю, науковою новизною та практичною спрямованістю отриманих результатів повністю відповідає існуючим стандартам, за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022р. Дисертація може бути представлена до захисту, а її авторка Світлана Лукова заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія.

Науковий керівник

Доктор психологічних наук,
професор

Карина ФОМЕНКО

